

98939074-9	09/2026	מקור ראשון - יומן	עמוד 12	1	26.62x35.69
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

שו"ת המסורתיות המתוקה :

אבישי
בן־חיים

צילום: גילי יערי - פלאש 90, באדיבות איציק אוחנה, אוסף התצלומים הלאומי, קוקו

שו"ת המסורתיות המתוקה

מה היה מצער בחתונה השמחה של עומר אדם • כיצד הרצל הוא גם חוזה ישראל השנייה • ומה הקשר בין נפתלי בנט לספינה של תזאוס

כלומר, הרצל עצמו כורך בין הרעיון הציוני של שיבת העם היהודי לארצו, ובין השיבה אל האמונה היהודית הפשוטה והתמימה בא־לוהים. הרצל עצמו בוחר ברוח מסורתית בגניסטיה, ומציב את היהודים הפשוטים והמאמינים כמנוע של הציונות.

מבחינה סוציולוגית ודאי שלא, אבל מבחינה פילוסופית האם נפתלי בנט עדיין ימני? זה מזכיר לי שאלה משעשעת שצריך ללמוד בשנה א' בפילוסופיה. עד מתי הספינה של תזאוס נשארת הספינה של תזאוס? זה הולך ככה: נגיד שמחליפים לה קרש אחד מרכוי – היא עדיין הספינה של תזאוס? נגיד שמחליפים לה חצי מהקרשים – היא עדיין הספינה של תזאוס? נגיד שמחליפים לה 51 אחוז מהקרשים – היא עדיין הספינה של תזאוס? נגיד מחליפים עוד קרש ועוד קרש ועוד קרש, עד שמחליפים את כל הקרשים – היא עדיין הספינה של תזאוס?

אבל נגיד שלוקחים את כל הקרשים מהספינה הישנה ובונים מהן ספינה חדשה ושניהן עומדות אחת ליד השנייה – אז מי היא באמת הספינה של תזאוס? החדשה או הישנה? השמאלית או הימנית?

מה דעתך על הדיון בשאלת המרוקאיות והמזרחיות של איזנקוט מחד ושל ביבי מאידך? אני מסתייג מאוד מהפרטים, אבל פותח שולחן ערוך וחגיגי לרגל ההצלחה הגדולה בהנחלת שינוי התפיסה: יותר ויותר אנשים מבינים שהמזרחיות היא לא רק אתניות, היא גם הצעה רעיונית, שכאשר אנחנו מדברים על מזרחיות ועל ספרדיות, אנחנו לא מדברים רק על ארץ מוצא אלא במידה רבה על עמדת מוצא.

למה אתה מתלהב כל כך מאודיה? תן שורה מבריקה משיר שלה. הנה שורה שגנבתי לה, כדי לסבר את האוזן ולנסח את מעמדהעל של ביבי: *"המלך של הערסים, השלמה של הארציים".*

בשבוע הבא: מה ההבדל בין "מסורתיים מזרחים" ובין "דתיים לייט"? ●

יש לכם שאלות לשו"ת המסורתיות המתוקה? שלחו לווטסאפ של אבישי 052-3112149

ולרוח המסורתית?

ניקח לדוגמה את אחת מסצנות הפתיחה של ספרו הציוני המונומנטלי "אלטנוילנד". הרצל בעצם משרטט שם נרטיב ציוני־חברתי על "ישראל הראשונה" החילונית־אליטיסטית ועל "ישראל השנייה" המסורתית־עממית־ציונית: גיבור הספר, שהוא במידה רבה בן דמותו של הרצל, האלטר־אגו שלו, ד"ר פרידריך לבנברג, מבלה באירוע בחברת יהודים מהאליטה. מישוה מעלה באירוע את הרעיון הציוני, ואז כולם צוחקים עליו ולועגים לו. כלומר בנרטיב שבונה הרצל

מכל רנסנס המסורתיות בכופ המזרחי, מה השורה הכי מאפיינת את הדור הזה? *"שמעתי על איזו אחת, שבילות שבת, היא מברכת 'יכולו' על הציפור"* (מתוך השיר של בן צור, "הבת של המלך").

במזל טוב נערכה החתונה השמחה של עומר אדם וסשה ישראלוביץ'. התפרסם שעל פי דרישת הזמר החסידי מוטי שטיינמץ, שלא מוכן לשיר לפני נשים, החופה נערכה בהפרדה מגדרית. יפה, לא? לא, לא יפה. מכוער מאוד. שטיינמץ לא אשם חלילה, החרדים הקיצונים מטילים את אימתם על כולם. גם על החרדים. לכן המסורתיים חייבים לעמוד מולם ולהגיד: וואלה, לא מתאים.

הציבור המסורתי חייב להפסיק להוריד ראש מול הדרישות החרדיות הקיצוניות. אין אפילו איסור הלכתי כזה. הרי כל רב שעורך חופה בפני קהל מעורב שר בעצם בפני הקהל המעורב. ושטיינמץ לא עשה הופעה, אלא שר בחופה בכישרונו הנפלא את שירי הנשמה "אם לא אעלה את ירושלים" ו"אנא בכח". אם כבר מתאמצים לחפש בעיה הלכתית כדי להציק, אז יותר בעייתי לצאת מארץ ישראל כדי להתחתן בחוץ לארץ מאשר להשתתף בחופה מעורבת.

אסור לתת לחרדים הקיצוניים לנהל לעם ישראל את החיים. זה לא נגמר באירועים פרטיים. זה נגמר בהרחקת יהודים מסורתיים מתורתנו המתוקה ומחוויות יהודיות מקרבות, ובדיכוי הדת העממית מייסודם של בני עדות המזרח. תראו מה קורה בקברי צדיקים. פעם הם היו מרחב מגניב שבו משפחות מזרחיות מסורתיות ואחרות יכולות לחוות חוויה דתית משותפת, אבא ואימא וסבא וסבתא והילדים והילדות. אבל החרדים הקיצוניים השתלטו

והערימו גדרות הפרדה בין גברים לנשים ובין הורים לילדים והרסו אתר התקרבות נפלא וייחודי. תראו מה קורה בהילולת ל"ג בעומר בקבר הרשב"י במירון. פעם זה היה אירוע מזרחי־מסורתי, אינספור משפחות מזרחיות היו מגיעות. החרדים הקיצוניים דחקו אותם החוצה. הם לא עשו הפרדה בין גברים לנשים, הם עשו הפרדה בין הציבור המסורתי ובין המקומות הקדושים, הם עשו הפרדה בין עמך ישראל ובין תורתנו המתוקה.

מאיפה המצאת שהרצל משדר רוח מסורתית? הוא סמל החילוניות האנטי־דתית. מה להרצל

עצמו, בני האליטה שבונים לאמונה היהודית הישנה לועגים גם לתקווה הציונית החדשה. ואז, מיד אחר כך, הסופר הרצל מעמיד מול האליטה הלועגת לציונות, ילד עני ומאמין. ד"ר לבנברג, בן דמותו של הרצל כאמור, יוצא מבואס מהאירוע האליטיסטי ולפתע פתאום פוגש בילד עני וחוזר אמונה מסורתית. דווקא הילד העני, דוד, מאמין שעוד נחזור לארץ ישראל. הרצל שם בפיו של הילד את המילים המשולהבות מאמונה: "אֵילֹהֵינוּ הִישָׁן עוֹד חַי וְקַיִים". ד"ר הרצל אף מציין כי הוא מוצא עצמו מאמץ שפת יהודים מאמינים ואומר לילד: "אֵילֹהֵינוּ הִיָּה בְּעוֹרְךָ".